

Universitätsbibliothek Paderborn

Cornelii Iansenii Episcopi Iprensis Avgvstinvs

In Qvo Genuina sententia profundissimi Doctoris de Auxilio gratiæ medicinalis Christi Salvatoris, & de prædestinatione hominum & Angelorum proponitur, ac dilucidè ostenditur

Jansenius, Cornelius

Lovanii, 1640

6. Prædestinatio, electio, & discretio, alia gratiæ, alia meritorum. Quid singulæ sint & respiciant Augustinus olim etiam rectè de gratia sentiens, nullam agnovit electionem gratiæ, & quare. Quid ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-13704

Tract. 58.
in Ioan.

In expo-
sitione
quarund.
prop. ex
Epist. ad
Rom.

Lib. de dono
Prof. c. 9.

Lib. de pra-
dest. c. 18.

teram, que fit in tempore per vocationem, iu-
rificationem, & glorificationem: sic & omissiones
inquit preparavit & preparat nec alias sed quas
preparavit, has preparat qui fecit que ventera sunt.
Quas preparavit predestinando, preparat operando.

Aliquando propositum dei, secundum quod
predestinatos vocat, predestinationis propo-
situm esse docet: Hoc propositum, inquit, ad
prosciendam & predestinationem De pertinet.
Aliquando vero promiscue omnibus istis
utitur vocabulis, tanquam quibus eadem
omnino predestinatio significatur. Nam
illa Ioannis Apostoli tractans verba: Nam
si fuissent ex nobis, mansissent utique nobiscum,
quibus quedam inter illos discretio indi-
catur qui simul ab eodem illo creati, vocati,
iustificati, renati fuerant. Quanam est tandem
ista discretio? Patent libri Dei non avertimus as-
pectum &c. Non erant ex eis qui non erant se-
cundum PROPOSITUM vocati: nam erant in
Christo electi ante constitutionem mundi: non e-
rant in eo sortem consecuti: non erant predestinati
secundum propositum eius qui universa operatur.
Vbi vides haud secus dici predestinatos se-
cundum PROPOSITUM, quam vocatos: nempe
quia electio, dilectio, discretio, predesti-
natio fit secundum liberrimum beneplacitum
seu propositum Dei, quemadmodum & vocatio.

Haulit istam doctrinam ipsamque phrasim
Augustinus ex Apostolo ad Ephesios, cuius
locum & phrasim imitando, doctrinamque
de natura predestinationis, & electionis, &
beneplaciti, & propositi exprimendo dicit:
Quomodo ELIGERET eos qui nondum erant nisi
PRAEDESTINANDO? ELIGIT ERGO PRAE-
DESTINANS nos &c. Nemo manifestum est, iteo
tales (SANCTI) eramus futuri, quia ELIGIT ipse
PRAEDESTINANS ut tales per gratiam eius esse-
mus &c. Elegit ergo nos deus, non quia per nos
sancti & immaculati futuri eramus, sed ELIGIT
PRAEDESTINAVITQUE ut essemus. Fecit autem
hoc secundum PLACITUM VOLUNTATIS SVAE,
ut nemo de suis, sed illius erga se voluntate glorie-
tur &c. In quo sortem consecuti sumus, PRAE-
DESTINATI SECUNDUM PROPOSITUM non no-
strum sed eius qui universa operatur &c. EX HOC
PROPOSITO eius est illa electorum propria voca-
tio, quibus omnia cooperantur in bonum, quia se-
cundum PROPOSITUM vocati sunt sancti. Ecce
iterum Apostolicis verbis electionem, & pre-
destinationem secundum placitum volunta-

tis Dei, secundum propositum eius, hoc est,
prout ipsi placuit, prout ipse proposuit. Quam
ob causam Apostolus etiam invenit istam lo-
cutionem, cum dicit, in secundum electionem
prop. un Dei maneret. Hoc est, ut propositum
Dei, quo unum pra altero predestinavit, sta-
bile maneret ac firmum, non propter opera
pravisa vel facta, sed quia sic Deus libere ac
gratis unum pra altero eligere placuit.

Sed nunquam apertius ista nominum confu-
sio & promiscua significatio & usurpatio elu-
cet, quam in Epistola Prosperi ad Augustinum,
ubi mentem eius in libris de predestinatione
& perseverantia contentam explicat, prout a
Masilienibus accepta fuit, consentaneè pro-
fus ad ea, que iam ex ipsis istem Augustini
scriptis diximus: Hoc autem PROPOSITUM
vocationis Dei, inquit Prosper, quo vel ante
mundi initium, vel in ipsa conditione generis hu-
mani, eligendorum & reprobatorum dicitur facta
DISCRETIO, ut secundum quod PLACUIT crea-
tori, alij vase honoris, alij vase contumelie fierent,
curant resurgendi ad mere &c. Quo quo enim modo
egerint non posse aliud erga eos quam deservit ac-
cidere, & sub incerta spe cursum non posse esse
constantem: cum si aliud habeat PRAEDESTI-
NANTIS ELECTIO, cassi sit annuentia intentio.
Removeri itaque industriam, relique virtutem, si
Dei CONSTITUTIO humana praveat voluntate,
& sub hoc predestinationis non ine &c. Et
paulo post dicit quod Masilienses propositum
& predestinationem secundum presentiam rece-
perunt. Et Hilarius ad eundem Augustinum
aque luculente, dicit enim secundum propositum
eligendos ab Augustino vocari. Vnde conforti-
ter quoque in tuo sensu Masilienses presentiam
cum predestinatione semper junxerunt, &
predestinationem vel propositum ad id valere con-
tendunt ut eos presciant vel predestinaverit, vel
proposuerit eligere, qui fuerant credituri. Ex qui-
bus profecto omnibus liquidissimum est in
doctrina sancti Augustini, propositum secun-
dum quod vocari & predestinari & eligi
dicimur, electionem, discretionem, definitio-
nem, constitutionem Dei & huiusmodi, etiam
secundum intelligentiam adversariorum eius,
idem profus esse, quod predestinationem.
Quod paulo latius dictum oportuit, ne quis
in istorum vocabulorum quasi obscuritate
forsan hareat, & facilius in ceteris, ubi illa
promiscue usurpat, mentem eius adsequatur.

CAPVT SEXTVM.

Predestinatio, electio, & discretio alia gratiae, alia meritum. Quid sin-
gulae sint & respiciant. Augustinus olim etiam recte de gratia len-
tiens, nullam agnovit electionem gratiae, & quare.

Quid electio, juxta Manichaeos.

HÆc igitur electio, seu predestina-
tio, seu discretio creatura rationalis
in bono, quocumque eam appel-
les nomine, bifariam adhuc, juxta
sanctissimi Patris doctrinam, dividitur, in
electionem, predestinationem, discretionem

gratiae, & meritum. Electionis gratiae sa-
pius Augustinus mentionem facit, & ei ele-
ctioni semper opponit quia quis eligitur ex o-
peribus, sive ex meritis: Quia elegit eos in Christo
suo, inquit quodam loco, ante mundi constitu-
tionem per electionem gratiae. Et quid illud? Si
autem

autem gratia iam non ex operibus, alioquin gratia iam non est gratia. Et statim iterum clarius:

Quoniam secundum propositum vocati sunt, profecti electi sunt, per electionem, ut dictum est gratia; non procedentium meritorum; quia gratia est illis omnem meritum. Et adversus Iulianum dicit quod Re-

generati a damnatione liberantur debita, sed gratuita miseratione non debita, quos elegit ante constitutionem mundi per electionem gratia non ex operibus vel prateritis, vel presentibus vel futuris. Alioquin gratia iam non est gratia. Quod non est opus pluribus confirmare testimonijs, quia sexcentis in Augustino occurrunt locis, sed ex istis vel solis perspicuum est, toto eos aberrare caelo, qui quando audiunt electionem gratia, significari ab Augustino putant electionem, quam ad gratiam scholastici vocant, ut opponatur ei qua quis eligitur ad gloriam. Nam Augustinus eam electionem gratia vocat quia est gratuita, non ex merito, vel ex opere, vel dignitate aliqua propter quae quispiam eligatur. Unde libidine vocatur electio per misericordiam. Illis debentur intelligere electos per misericordiam. Aliquando ex gratia ut contra Iulianum argumentando concludit: Ergo ad incurvandam circumcisorem arrogantiam sub nomine gratia nentur apostolus. Nam Deus ex operibus elegit, non ex gratia. Quis ita sapiat nisi hereticus inimicus gratia, amicus superbia?

Desumpsit phrasim istam ex Apostolo, qui sic gratuitam electionem primus appellavit ad Rom. Reliquae secundam electionem gratia salva facti sunt. Quem locum saepissime ad hoc propositum citat. Unde contra Iulianum: Electi per electionem gratia. Unde de eis idem Doctor & C

per electionem gratia. Unde de eis idem Doctor & C. Et ne forte ante constitutionem mundi ex operibus praecogitatis putarentur electi secutus est & adduxit: si autem gratia iam non ex operibus & c. Simili quoque sensu vocatur non uno in loco praedestinatio gratia, ut libro de dono perseverantiae: Si Dei altioris iudicio a perditionis massa non sunt gratia praedestimatione discreti & c. quo non significatur praedestinatio dandi gratiam, vel ad gratiam, prout eam Scholastici vocant, opponentes ei praedestinationi quae est ad gloriam; sed significatur praedestinatio gratuita, quam proinde quandoque vocat praedestinationem per gratiam: Nunc vero sancti in regnum Dei praedestinati non tantum tale adiutorium datur & c. Et in epistola ad Sixtum dicit hoc apertum fuisse posse per Prophetam, quod erat in Dei praedestimatione per gratiam. Quo sensu etiam dicit alibi: gratia praedestinati, gratia electi, gratia peregrinus deorsum, gratia civis sursum. Porro eadem quoque apud Augustinum est ratio & sermo de discretione gratia & meritorum, quae de praedestimatione & electione. Nam de aeterna discretione hominum in mente Dei loquens: Discernuntur autem non meritis suis, sed per gratiam mediatoris. Sed apertus paulo post: Quicumque ergo ab illa originali damnatione, ista divina gratia largitate discreti sunt, non est dubium, quod & procuratur eis audiendum Evangelium & c. Et inferius: Factus Deo aut misericordiam aut iudicium. Misericordiam quidem, si a massa per-

ditionis ille qui corripitur, gratia largitate discretus est. Et in libro de Civitate Dei, & e lapidorum hominum discretione loquens; Non eos, inquit, iam meritis sed gratia discernens. Alibi de electionis gratia disputans, loco gratia ponit dilectionem Dei qua homines discernuntur; dilectio enim radix est omnis discretions & gratia: sed quemodo, inquit, non est iniquitas apud Deum, si DILIGENDO DISCERNIT parvulos, quos merita operum nulla discernunt?

Electio, vero ista, aut praedestinatio, aut discretio gratia, sive per gratiam, non solum respicit collationem gratia temporalem, hoc est, bonorum operum, quae ipsa praedestinatio in homine operatur, sed etiam gloriam. Quod ex eo manifestum, quia in plerisque citatis locis de electione ad regnum aut gloriam expressè loquitur. Unde cum capite septimo de correptione & gratia, nominat in regnum Dei per gratiam Dei praedestinos. Item de electione gratia ex professo loquens eamque nominans; simul dicit, quod ex talibus electis nemo perit. itemque: Electi autem sunt ad regnandum cum Christo: item cum dixisset eos electos per misericordiam, addit: Illis ergo elegit ad obtinendum regnum sursum. Et cum de gratia electione ac praedestimatione multa disservisset, tandem adjicit: Haec de his loquitur qui praedestinati sunt in regnum Dei, quorum ita certus est numerus & c. Itaque in Augustino intelligendo recentiores illi multum falluntur, qui quando audiunt electionem gratia in Augustini scriptis, non putant de gloria seu electione ad gloriam esse sermonem. Nam ipsi electionem distinguunt in electionem ad gratiam, & ad gloriam, & eodem modo Augustinum loqui putant. Hallucinationis causa est, quod non animadvertunt, unam & eandem electionem gratia in Augustino & Apostolo, ad omnia gratuita protendi beneficia, sive sit gloria, sive gloria, sive electioni meritorum repugnare.

Alterum membrum, electio videlicet meritorum seu ex operibus, iam perse ipsa intelligitur. Est enim illa qua quis eligitur ex operibus, tanquam meritis electionis quam supra saepe audivimus; & ipso nomine vocatur electio meritorum, libro sexto contra Iulianum: Venit Christus in mundum, non de mundo eligendus, sed electurus non meritorum electione, sed gratia, idque non proprie, quasi ipsa merita eligantur, sed quia sunt causa, cur homo ad aliquid eligatur. Est enim phrasim Augustino pervisitata, ut id eligi dicatur, quod electionis est ratio. Unde aliquoties dixit, antequam intelligeret electionem gratia, Deus non elegit opera quae ipse daturus est, sed fidem. Quam etiam appellabat electionem ex praesentia, nempe quia quem sibi crediturum esse praescebat, illum eligeret Deus, cui Spiritum Sanctum daret. Nam quando sanctus Augustinus illo errore tenebatur, ut putaret initium fidei esse ex nobis, non illud operante gratia Dei, nullam agnoscebat consequenter electionem gratia,

lib. de corr. & grat. 7. lib. 6. cont. Iul. c. 194. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

lib. de corr. & gra. c. 7. lib. 1. cont. Iul. c. 186. Rem. 11. vide lib. 3. contra Iul. c. 4. & epist. 101. & epist. 106. & alibi. lib. de dono Iul. c. 14. dist. 105. lib. 5. de Civit. c. 1. lib. de corr. & gra. c. 7. ibidem.

tionis ille qui corripitur, gratia largitate discretus est. Et in libro de Civitate Dei, & e lapidorum hominum discretione loquens; Non eos, inquit, iam meritis sed gratia discernens. Alibi de electionis gratia disputans, loco gratia ponit dilectionem Dei qua homines discernuntur; dilectio enim radix est omnis discretions & gratia: sed quemodo, inquit, non est iniquitas apud Deum, si DILIGENDO DISCERNIT parvulos, quos merita operum nulla discernunt?

Electio, vero ista, aut praedestinatio, aut discretio gratia, sive per gratiam, non solum respicit collationem gratia temporalem, hoc est, bonorum operum, quae ipsa praedestinatio in homine operatur, sed etiam gloriam. Quod ex eo manifestum, quia in plerisque citatis locis de electione ad regnum aut gloriam expressè loquitur. Unde cum capite septimo de correptione & gratia, nominat in regnum Dei per gratiam Dei praedestinos. Item de electione gratia ex professo loquens eamque nominans; simul dicit, quod ex talibus electis nemo perit. itemque: Electi autem sunt ad regnandum cum Christo: item cum dixisset eos electos per misericordiam, addit: Illis ergo elegit ad obtinendum regnum sursum. Et cum de gratia electione ac praedestimatione multa disservisset, tandem adjicit: Haec de his loquitur qui praedestinati sunt in regnum Dei, quorum ita certus est numerus & c. Itaque in Augustino intelligendo recentiores illi multum falluntur, qui quando audiunt electionem gratia in Augustini scriptis, non putant de gloria seu electione ad gloriam esse sermonem. Nam ipsi electionem distinguunt in electionem ad gratiam, & ad gloriam, & eodem modo Augustinum loqui putant. Hallucinationis causa est, quod non animadvertunt, unam & eandem electionem gratia in Augustino & Apostolo, ad omnia gratuita protendi beneficia, sive sit gloria, sive gloria, sive electioni meritorum repugnare.

Alterum membrum, electio videlicet meritorum seu ex operibus, iam perse ipsa intelligitur. Est enim illa qua quis eligitur ex operibus, tanquam meritis electionis quam supra saepe audivimus; & ipso nomine vocatur electio meritorum, libro sexto contra Iulianum: Venit Christus in mundum, non de mundo eligendus, sed electurus non meritorum electione, sed gratia, idque non proprie, quasi ipsa merita eligantur, sed quia sunt causa, cur homo ad aliquid eligatur. Est enim phrasim Augustino pervisitata, ut id eligi dicatur, quod electionis est ratio. Unde aliquoties dixit, antequam intelligeret electionem gratia, Deus non elegit opera quae ipse daturus est, sed fidem. Quam etiam appellabat electionem ex praesentia, nempe quia quem sibi crediturum esse praescebat, illum eligeret Deus, cui Spiritum Sanctum daret. Nam quando sanctus Augustinus illo errore tenebatur, ut putaret initium fidei esse ex nobis, non illud operante gratia Dei, nullam agnoscebat consequenter electionem gratia,

Lib. 14. de Civit. c. 16

Epist. 106.

Lib. de corr. & gra. c. 7.

Gabriel Vasquez 2. p. 1. disp. 89. c. 8. n. 70 vide & c. 13. n. 110.

Lib. 6. cont. Iul. c. 4.

In expos. quarund. epist. ad Rom. n. 60. Ibid. & in 1. q. 1. lib. 1 ad simplic.

sed tantummodo electionem fidei seu ex fide. Neminem enim putabat eligi ad accipiendam gratiam seu Spiritum sanctum, quo bene posset vivere & operari, nisi qui ante Deo suis viribus credidisset. Unde retractans illum eundem quem citauimus locum: *Nondum, inquit, diligentius quaesieram, nec adhuc inueneram qualis sit electio gratiae, de qua idem dicit Apostolus: Reliqua per electionem gratiae salua facta sunt. Quae utique non est gratia, si eam merita ulla praecedant.*

Propter duas igitur causas hoc dicit Augustinus, quod tunc nondum inuenerat, qualis esset electio gratiae. Prima est, quia putabat hominem non praeniri gratuita gratia Dei, sed potius gratiam ab hominis fide praeniri, atque ita tacite gratiam nonnulli fidei merito desinebat, ut non esset gratia. Altera, quia non poterat intelligere quomodo, electio vocari posset, quando in personis eligendis nulla omnino esset vel peccati, vel boni operis, vel certe fidei differentia, saltem in praesentia Dei. Est enim Deus assumat unum praeter altero profus gratis, illa assumptio ne quidem electio poterit dici. Vide ipsi cum isto scrupulo luctantem: *Quid ergo elegit Deus? Si enim cui vult donat Spiritum sanctum, per quem dilectio operatur bonum, quomodo elegit cui donet? si enim nullo merito, non est electio: aequales enim omnes sunt ante meritum, nec potest in rebus omnino aequalibus electio nominari.* Ex quo concludit eligi saltem fidem, propter quam Spiritus sanctus detur. Scrupulus ille habet in Augustino ex errore illo, quo ante Episcopatum laborauit, de initio fidei ex viribus humanis proficiente. Nam propter eandem causam etiam Pelagiani nullam electionem agnoscere poterant, ubi non esset aliqua eligendorum distantia: *Quae electio, inquit ipse Pelagius, ubi nulla diuersitas meritorum? Quae de re plura diximus cum de dogmatibus Pelagianis tractaremus.*

Inhaerit autem scrupulus ille sancto Augustino etiam postquam iam reperisset initium fidei, ipsamque primam voluntatem bonam esse donum Dei. Nam in quaestione secunda primi libri quem ad Simplicianum scripsit, asseueranter docet, etiam fidei & bonae voluntatis initium per Dei vocationem & gratiam esse conferendum, quod tunc sibi à Deo reuelatum esse testatur: nec tamen percipiebat, quomodo talis assumptio unius, cui bonam voluntatem & fidem largiretur. Deus, praeter altero quem praeteriret, electionis nomine appellanda videretur.

Putabat enim Etymologiam istius nominis, distantiam aliquam in eligendo postulare. Sed ipsam vide, cum iam recte de gratuita gratia, & de gratuita hominum assumptione saperet, de isto tamen adhuc nomine lecum disceptantem: *Quomodo est enim iniusta, aut qualiscumque unius electio, ubi nulla distantia est? Hoc est, quomodo vel electio vocari poterit, siue iusta siue iniusta, si in eligendis nulla meriti cuiusquam differentia? sic enim seipsum explicat: Si enim nullo merito electus est Iacob non-*

ib. r. retr. L. 23.

In exposit. quar. propos. ex epist. ad Rom. 1. 60.

Pelagius in Com. c. 11. ad Rom. 11. Vide lib. 6. de her. Pel. c. 9.

Lib. de praedest. sanct. c. 4.

Lib. 1. q. 2. ad Simpl.

dem natus. Et nihil operatus, nec omnino eligi potuit nulla existente differentia qua eligeretur. Et rursum paulo post: *Vide igitur ista electio, vel qualis electio, si nondum natus, nondumque aliquid operatus, nulla sunt momenta meritorum? Et iterum interiorius argumentando concludit: Nulla ergo electio, antequam esset quod eligeretur, id est, antequam ellet aliqua ratio electionis, seu differentia in eligendis.*

Et multis interiectis, definitiue rem absoluit: *Nemo eligitur nisi iam distans ab illo qui reijcitur.* Itaque praepositionem unius praeter altero gratuitam, noluit vocari electionem (ut quae necessario videbatur esse meritum, seu meriti cuiusquam distantiam supponere, sed assumptionem quae fiat liberalitate donorum Dei. Sic enim exponit ista Apostoli verba: *Non ex operibus, sed ex vocante dictum est, quia maior seruetur minori; quibus maxime electio gratiae commendatur: Haec, inquit, non electio meritorum, quae post iustificationem gratiae proueniunt, sed liberalitate donorum Dei, veluti intelligi, ne quis de operibus extollatur.*

Hinc igitur in fine illius quaestiones cum ille locus Apostoli: *Reliqua per electionem gratiae salua facta sunt*, quodammodo ipsum cogere ut isti gratiae praepositionem seu assumptionem unius praeter altero, nomen ELECTIONIS accommodaret, respondet: *se iustus electionis rationem ignorare: Quod si electio hic fuit aliqua, ratione cuius videlicet dictum fuerat, non est volentis neque currentis sed miserentis Dei, ut sic intelligatur quod dictum est: Reliqua per electionem gratiae salua facta sunt; non ut iustificationem electio fiat, ad vitam aeternam, ubi electionis ratio facile apparet, sed ut eligantur qui iustificentur: certe ita occulta est haec electio, ut in eadem conspersione nobis prorsus apparere non possit: aut si apparet quibusdam, ego in hac re infirmitatem meam fateor.* Nempe quia ut explicat fufius, non poterat ullam idoneam inuenire rationem, cur hic, non ille eligeretur. Indicans hoc ipso iterum apertissime se rationem electionis nullam intelligere posse, ubi nulla distantia, quae unum praeter altero eligendum seu electione dignum faciat: *Non enim habeo quod intuear in eligendis hominibus, ad gratiam salutarem, si ad examen huius electionis aliqua cogitatione permittor, nisi vel manus ingenium, vel minora peccata, vel strumae: addamus etiam si placet honestas uilesque animas.*

Quas ob causas icum velut idoneas ad electionem rejecisset, colligendum relinquit, non videri esse ullam electionem ad gratiam salutarem, quia non necessaria, atque ita gratiam à Deo miserente cuius voluerit, donorum liberalitate, non electione conferri.

Quem Augustini seorsum paulo fufius explicui, ut verus genuinusque sensus aliorum verborum elucisceret, quae ex eadem quaestione à nonnullis oborto collo trahuntur, ut conficiant neminem eligi ad vitam aeternam gratis, sed tantum ex prauiis meritis. Accipe verba: *Non ergo secundum electionem praepositum ad Simpl. Dei manet, sed ex praeposito electio: id est, non quia*

ibid. infra

ibid.

Lib. 1. q. 2. ad Simpl.

Dirig

Deus inuenit opera bona in hominibus, qua elegit, ideo manet propositum iustificationis ipsius, sed quia illud manet ut iustificet credentes, ideo inuenit opera qua iam eligat ad regnum caelorum.

Quorum germanus sensus ex ijs qua deduximus, per se ipse statim emicat. Significat enim electionem sub ratione electionis, locum habere non posse, antequam Deus gratia hominem propriaque liberalitate iustificauerit, sed tantummodo post iustificationem; tunc enim per opera inuenitur distantia quam electio postulat. Nam ideo postquam dixisset: Non tamen electio praecedit iustificationem, sed electionem iustificatio; nempe ratione operum que ex iustificatione proficiuntur, & iam eligi possunt; statim nullo interposito pro ratione subiungit: Nemo enim eligitur nisi iam distans ab illo qui reicitur.

Ecce apertissime in sensu Augustini, nulla electio sub ratione electionis cuiusquam esse potest, nisi iam distantium. Et tamen in illo ipso loco, non (sicut isti contra quos agimus putant) agitur de electione ad gloriam, sed de illa qua est ad gratiam, quam Augustinus constantissime negat ullam esse posse nisi distantium.

Nam sic de electione Iacob ad gratiam salutarem praesertim Elau fratre praeseruit. Nulla ergo electio est, antequam electus esset quod eligeretur. Si enim bonus factus est Iacob ut placeret, unde placuit antequam fieret ut bonus fieret, id est, quid fuit illud propter quod Iacob electus fuit ad gratiam, qua bonus fieret? quasi diceret, nihil tale fuit. Nam statim destruens etiam ipsam electionem, qua homo gratis sine merito ac distantia ad gratiam eligitur, concludendo subterit: Non itaque electus est ut fieret bonus, scilicet per gratiam, sed bonus factus, per gratiam scilicet, eligi potuit, propter opera que se iuuant.

Ecce Iacob non potuit eligi, ex mente Augustini, a Deo nequidem ad gratiam qua bonus fieret; sed solum tunc eligi potuit, cum iam bonus factus fuerat. Quod sane est illud ipsum, quod in verbis nobis objectis dixerat: Non quia inuenit Deus opera bona in hominibus qua elegit, ideo manet propositum iustificationis ipsius, id est, conferendi gratuitam gratiam qua iustificatur; sed quia illud manet, ut iustificet credentes, ideo inuenit opera qua iam eligat ad regnum caelorum.

Et quomodo non potuit eligi ad gratiam antequam cum fides doceat homines gratis a Deo eligi ad ipsam gratiam? nempe quia Augustinus non poterat tunc temporis intelligere electionem gratia sub ratione electionis; quam sentiebat non posse esse aequalium, sed distantium: illam tamen eodem loco intelligebat optime docebatque instantissime sub alio nomine, videlicet liberalitatis donorum Dei vel Dei misericordiae miseretur, hoc est, cuius uellet.

Sicut ergo tunc nullam intelligebat electionem gratiam ad gratiam, sub nomine videlicet electionis, sed etiam potius resellebat; ita nihil mirum, si nullam intelligeret electionem gratiam ad gloriam; sed eam potius oppugnaret. Eadem enim est utriusque

A gratuita electionis ratio ac difficultas. Vtraque est enim aequalium, non distantium; qua distantia Augustino ad naturam electionis essentialiter pertinere videbatur, ideoque nullam electionem reperire poterat, nisi postquam gratia iam iustificasset hominem, ut aliquid bene operando, a non operante distaret.

Haec est igitur ratio, cur Augustinus simulatque peritior factus, electionem gratiae, seu gratuitam, sub ratione electionis, etiam in aequalibus locum habere posse didicisset, plurimis in locis explicat, id catenus esse verum, quia Deus per suam gratuitam electionem illam ipsam distantiam facit, atque ita eligit atque diligit, non aliquid aliud quod in hominibus eligendis inuenit, sed id quod in illis ipsemet facit. Nam eundem illum versans locum de electione Iacob; *Ut secundum electionem propositam Dei maneret*, qui tantopere ipsum Simpliciano scribentem, torserat; *electionem scilicet gratiae*, inquit, non debet; electionem qua eligendos facit ipse, non inuenit, non ex operibus sed ex uocatio &c. *Quidem diligebat in Iacob antequam fecisset aliquid boni, nisi gratuitam misericordiae suae donum?* Et ad Bonitacium de eodem illo loco disserens: *Electioem quippe dixit, ubi Deus non ab alio factum quod eligat inuenit, sed quod inueniat ipse facit, sicut de reliquis* *Israel scriptum est, Reliquae per electionem gratiae saluae sunt.* Et in sermonibus de diuersis: *Christus autem uenit & elegit, quid fecit quod non inuenit: Nam enim malos inuenit, & gratia sua bonos fecit.*

C Secundum istum ergo electionis gratuitam modum, qua non antecedentem postulat distantiam, sed eam ipsa efficacia talis electionis facit; se passim docuit homines eligi gratis ad ipsa illa dona, qua gratis in ipsis vi talis electionis suo tempore operaturus est, non solum gratiam, sed etiam gloriam. Nam de gratia loquitur quando dicit: *Si quaestio proponatur, utrum hos eligat, impios & immundos, an potius sanctos & immaculatos, quid horum respondeat qui requiratur, ac non statim ferat pro sanctis immaculatisque sententiam? &c.* manifestum est, ideo quippe tales futuri eramus quia elegit ipse, praedestinans ut tales per gratiam eius essemus.

De utraque uero in eodem libro superius: *Elegit ergo Deus fideles, sed ut sint Apostolus Iacobus dicit: Non Deus elegit pauperes in hoc mundo, diuites in fide, & heredes regni, quod reprobus Deus diligentibus se?* Eligendo ergo facit diuites in fide, sicut heredes regni. Recte quippe in eis hoc eligere dicitur, quod ut in eis faciat, eos elegit. Quo sensu subinde dicit Augustinus: *Tales nos amat Deus quales futuri sumus, non quales sumus. Quales enim amat tales in eternum conseruat.*

Porro ut aliquid adhuc de altero membro electionis meritorum dicamus, obseruandum est non quamlibet electionem qua quis ad aliquid ex qualicumque merito eligatur, esse electionem meritorum, seu ex meritis prout electioni gratiae opponitur. Nam si ipsum meritum alicui per

Epist. 106. ad Sixtum
Lib. 2. ad Bonif. c. 7.
Lib. 47. de diuersis. c. 6.

ad illud
non quia
inuenit
Deus opera
bona in
hominibus
qua elegit

Lib. de praed. Sancti. c. 17.
Deus diligentibus se?
Eligendo ergo facit diuites in fide, sicut heredes regni.
Recte quippe in eis hoc eligere dicitur, quod ut in eis faciat, eos elegit.
Quo sensu subinde dicit Augustinus: Tales nos amat Deus quales futuri sumus, non quales sumus. Quales enim amat tales in eternum conseruat.

gratuitam gratiam gratis donetur à Deo, electio ex isto merito non propterea erit electio meritum, aut desinet esse gratia. Quod euidenter patet in ista electione, quâ lapsi homines ex massa damnationis, non solum ad fidem seu bonam voluntatem, sed etiam ad remissionem peccatorum, ad charitatem, ad perseverantiam, ad gloriam prædestinantur & eliguntur. Omnes enim istæ electiones sunt ex gratia, non ex meritis seu operibus, prout illa duo in Augustino & Apostolo opponi solent; quamuis ad solam bonam voluntatem, seu ad fidem sine vlllo omnino merito eligamur. Nihil enim omnino præcedit meriti, cur alicui prima bona voluntas credendi seu initium fidei detur: illo verò iam dato remissio peccatorum & charitas, & opera bona, & in ijs perseverantia usque in finem, & gloria ex aliquibus meritis conferuntur. Vnde Augustinus: *Sed nec ipsa remissio peccatorum sine aliquo merito, si fides tunc impetrat. Neque enim ullum est meritum fidei, quâ fide ille dicebat. Deus propitius esto mihi peccatori &c. Et sæpius in scriptis suis: Fides impetrat charitatem, impetrat spiritum sanctum, impetrat spiritum largiore, per quem infusa charitate bonum operetur. Item donum perseverantia suppliciter emereri potest, & huiusmodi quibus docet omnia ista præter initium fidei, ex meritis dari, & consequenter homines ad illa dona ex aliquibus meritis eligi. Sed quia ipsum initium fidei, unde omnia pendent cætera, ex gratuito Dei munere omnino gratis datur, quicquid ex illa fide gratuita impetratur orando, gemendo, pulsando, hoc ipsum etiam gratis datur, iuxta illud Augustini, cum dixisset remissionem peccati non esse sine aliquo merito: *Restat igitur ut ipsam fidem, unde omnis iustitia sumit initium, non humano quo isti extolluntur, tribuantur arbitrio, nec ullis præcedentibus meritis, quoniam inde incipiunt bona quæcunque sunt merita, sed gratuitum donum Dei esse fateamur si gratia verâ, id est sine meritis cogitamus. Nepe quia nisi fides esset ex pura gratia, nihil cæterorum dici posset ex pura gratia, sed omnia quodam præcedente merito adulterarentur. Quamuis igitur fides, peccati remissionem, charitatem, opera, virtutes omnes, perseverantiam, gloriamque mereatur, non tamen propterea existimandum est, homines ad remissionem peccati, ad charitatem, ad spiritum sanctum, opera, virtutes, perseverantiam, ipsamque felicitatis æternæ gloriam, non ex gratia, sed ex meritis eligi atque prædestinari. Nam meritum in ista phrasi intelligitur a meritum liberi arbitrii, b meritum humanam, c meritum voluntatis humanæ, d meritum nostrum seu ab homine exortum, meritum quod homo ex seipso habet; non illud quod simul est donum gratiæ Dei. Qui enim ad aliquid ex tali merito gratiæ eligitur siue prædestinatur, ille eligitur electione gratiæ; non meritum; quemadmodum sexcentis locis docet Augustinus remissionem peccati, charitatem, spiritum sanctum, virtutes & perseverantiam esse dona gratiæ Dei, quantumvis ex fide orante atque ita promerente tribuantur. Et ipsè Psal-**

A mus dicit, *Gratiam & gloriam dabit Dominus, itemque Dedit dona hominibus; per quæ inprimis virtutes quibus post fidem bene vivimus, intelliguntur; & Apostolus, Gratia Dei vita æterna, quæ tamen maximè omnium ex meritis, sed gratuitis datur, ideoque ipsa vita æterna meritò gratia nuncupatur. Itaque consonantiam istam gratiæ, & meriti quod ex gratia datur, tangere volens Augustinus: Sed cum dicunt Pelagiani, inquit, hæc esse solam non secundum merita nostra gratiam, quæ tamen peccata dimittuntur; illam verò quæ datur in fine, id est æternam vitam, meritis nostris præcedentibus reddi, respondendum est eis. Si enim merita nostra sic intelligerent, ut etiam ipsa Dei dona, hoc est gratiæ gratiæ beneficia, esse cognoscerent, non esset reprobanda ista sententia. Quoniam verò merita HUMANANA sic prædicant ut ea EX SEMETIPSO HABERE hominem dicant, prout verè ipsè respondet Apostolus: *Quis enim te discernit? Quid autem habes quod non accepisti? si autem accepisti, quid gloriaris quasi non accepisti? Prorsus talia cogitant verè dicunt: dona sua coronat Deus, non merita tua, si tibi à teipso non ab alio sint merita tua. Itaque ex isto principio & verbis Apostolicis consequenter docet vitam æternam esse gratiam, quia vita bona nostra, cui ista merces redditur, nihil aliud est quam Dei gratia. Quo sensu alibi dicit eligi homines electione gratiæ, non meritum, quia gratia est illi omne meritum.**

B Hinc igitur perspicuum est electionem ex operibus seu ex meritis, prout electioni gratiæ opponitur, non esse quamlibet electionem ex qualicumque merito profectam, sed ex merito humano, quod ex liberi arbitrii viribus ita proficiscitur, ut illud non donet gratia Dei. Quam ob causam Augustinus ex Apostolo docet, hominem gratis eligi & prædestinari ad immaculatam sanctitatem, ad adptionem cælorum, ad hæreditatem regni, non minùs quàm ad ipsam fidem, cuius tamen merito ad optio, sanctitas, hæreditas regni retribuitur: *Eligendo, inquit, facit divites in fide, sicut hæredes regni. Rectè quippe in eis hoc eligere dicitur, quod ut in eis faciat, eos elegit. Vbi de electione & prædestinatione puræ gratiæ fortissimè disputatur. A cuius puritate quo quis longius digreditur, eo profundius in electionem ex meritis cadit. Itaque Semipelagiani cum virtutes atque opera bona divinæ gratiæ dona esse, concederent, sed solum initium fidei humanis viribus referuarent, dixerunt homines eligi ex fide, seu ex nonnullo merito fidei Pelagiani cum omnia vitæ bonæ merita libero arbitrio tribuerent, dixerunt eligi ex operibus, quæ perfectæ sunt merita. Manichæi qui naturam humanam ex mali & boni mixtione temperabant, dicebant eligi ex meritis natura, videlicet bonæ, quæ liberationem istam merebatur. Catholica fides, quæ nihil naturæ perditæ (nisi impotentiam exferendæ bonæ voluntatis, & fidei, & operum) damnationique reliquum esse tradit, eligi docet homines ex pura gratia Dei. Ex quibus fontibus nascitur ELECTIO GRATIÆ, itemque*

Epist. 105.
Ibid.
Lib. de dono pecc. c. 6.
Epist. 105.
Epist. 106.
Ibidem.
Epist. 107.
Lib. 4. ad Bonifa. c. 6. & 7.
Lib. de gratia & lib. arbit. c. 6.

Psal. 83.
Lib. de gratia & lib. arbit. c. 6.
Ibid. c. 8.
Lib. de corp. & gratia. 7.

Vide loca sup. cit. ex 18. & 19. de præd. SS. & lib. loci.

que triplex eius adulteratio, electio ex fide, electio ex operibus, ac denique electio ex natura.

Tres primæ electiones, ex ipsa sententiarum diversitate; Catholica, Semipelagiana, & Pelagiana satis intelliguntur, & in Augustini scriptis passim obvia sunt.

Quarta verò electio natura, quæ Manichæorum propria est (utpote qui naturam bynam tanquam particulam Dei, miseris ex commixtione mali oppressam, inde meriti liberationem statuebant) insinuat in illa secunda ad Simplicianum questione, quam supra delibavimus. Vnde igitur, inquit Augustinus, ista electio Iacob, neglecto Elau relinquitur electio si nondum natis nondumque aliquid operatus nulla sunt momenta meritorum? An forte sunt aliqua

naturarum? Quis hoc intelligat ex uno patre & ex una matre, & ex uno concubitu, & ex uno creatore, sed apertissime traditur in libris ad Bonifacium: Iam verò gratiam Christi simul appugnavit &c. sed etiam hac modis causis que diversis. Nam Manichæi merito naturæ bonæ: Pelagiani autem merito voluntariæ bonæ peribent divinitus subveniri. Illi dicunt, debet hoc Deus laboribus, id est miseris membrorum suorum: Isti dicunt, debet hoc virtutibus servorum suorum. Viris que ergo merces non imputatur secundum gratiam, sed secundum debitum. Quibus de prædestinatione, discretionem, seu electione gratiæ & meritorum expeditis, iam quid sit prædestinatio seu electio gratiæ, & quibus utraque; sive gratiæ, sive meritorum conveniat, explorandum est.

CAPUT VII.

Definitio Prædestinationis gratiæ seu gratiæ ab Augustino tradita, non nihil enodatur. Quenam sint illa beneficia, & illa præsentia, de quibus in ea fit mentio?

Prædestinatio gratiæ definitur ab Augustino quodam loco hæc verbis: Prædestinatio Sanctorum nihil aliud est quam præsentia scilicet & preparatio beneficiorum Dei, quibus certissime liberantur quicumque liberantur. Nam totis illis duobus libris ex professo de illa sola gratiæ seu gratiæ prædestinatione disputat: quam ex eo invictè contra Semipelagianos concludere putat, quia invictè probat, fidem nobis & perseverantiam nullis meritis præcedentibus, sed ex sola gratiæ Dei gratia dari. Nam immediate ante præmiserat illa verba ex quibus istam definitionem prædestinationis intulit: An quisquam dicere audebit: Deum non præfuisse, quibus esset per gratiam daturus ut crederent? Aut quibus daturus esset filio suo ut ex eis non perderet quosquam? Quæ utique præfuit præfuit beneficiis, quibus nos dicitur liberare præfuit. Et paulo post cum de obedientia perseverante ex Sancti Cypriani verbis dicitur, non esse tanquam de nostris, sed tanquam de gratuito Dei beneficio in Domino gloriosandum: Et ipsa restat Dei donum est, quæ se daturum Deus vocat (vix enim Christiano confitente præfuit. Hæc est veritas prædestinatio, quam fidei atque humilitati prædicamus. Denique præparatio beneficiorum Dei non est aliud nisi preparatio gratiæ Dei, per quam dantur ipsa beneficia, quæ propterea etiam la pissimè vocat Dona Dei. Donum autem ipso suo nomine est gratiæ.

Quenam verò sint illa beneficia Dei gratiæ, non est operosum ex præcedentibus intelligere. Diximus enim esse non solum vitam bonam, quam in hac vita ducimus, sed etiam vitam æternam quæ vitæ bonæ retri-

bitur. De vita bona nemo Catholicus dubitat. Est enim ingens civiæ gratiæ beneficium ac donum, quod non cunctes accipiunt, sed quibus datum est.

Comprehendit illa verò & fidem & charitatem & opera bona seu merita, & perseverantiam usque in finem, quæ esse vera Dei dona, nullâ liberi arbitrij potestate, sed solâ Dei gratiæ comparanda, in omnibus contra Pelagianos fluctuationibus, & ex professo duobus libris de prædestinatione ac de dono perseverantiæ Augustinus inculcat. Per illa namque beneficia, à debita cum qua nati sumus emanatione liberamur, iuxta illud civiæ sancti de ascensu cordis, quo sive colendo, sive orando, sive operando quæ sursum sunt sapimus, non quæ super terram: Cui de hac tanta re agenda sunt gratiæ, nisi hoc faceret Domino Deo nostro quæ nos per tale beneficium liberando, de profundo huius mundi elegit, & prædestinavit ante constitutionem mundi.

Sed quantumvis istud liberationis nostre beneficium Deus in hac vita impertiret nobis, nisi tamen sequeretur corona gloriæ, quâ reliquæ tenebrarum nostrarum, quibus mens ex peccato obscurata mansit, & languores voluntatis non exigui, & ista miserabilis corporis mortalitas, & ipse stimulus peccati mors, beatæ resurrectionis beneficio deleteretur, non solum non essemus ex massa damnationis certissime liberati, sed iuxta pronunciatum Apostolicum, miserabiles omnibus hominibus. Nam ut nihil de ceteris malis dicam, nemini durior molestiorque est ille stimulus concupiscentiæ qui non nisi morte extinguitur quam vitis bonis. Per istud igitur beatæ resurrectionis &

Qq 3 immor-

lib. 1. q. 2. ad simp. l.

lib. de dono 1. q. 14.

lib. 1. q. 2. ad simp. l.

lib. 1. q. 2. ad simp. l.

lib. de 13.

1. Co. 13.